

128 години – професионална защита на растенията

Автор(и): Растителна защита
Дата: 15.01.2024 Брой: 1/2024

Днес по традиция се отбелязват 128 години растителнозащитна дейност в България, една история изпълнена с предизвикателства и трудности, чиято основна мисия остава опазването на разнообразието на растителните видове. Растителната защита е ключов фактор за развитието на модерно и устойчиво земеделие, конкурентно в динамичната среда на непрекъснати климатични и икономически промени. Тържеството под мотото „Защити растенията – съхрани живота“ ще се проведе на 16 януари в аулата на Аграрния университет в Пловдив.

Честит празник на всички “лекари” на растенията, които поставят правилните диагнози и назначават подходящото лечение и медикаменти!

В началото бе лозата...

През далечната 1884 година в България се появява филоксерата - "лозовата чума" – най-страшното бедствие, сполетяло някога нашето лозарство. За няколко години голяма част от лозята във Видинско, Ломско, Врачанско и др. са унищожени. Пътят на филоксерата от запад на изток и оттам на юг през Балкана се означава с късове червено платно, вдигнати високо над болното лозе. Този "фронт" прегазва цяла България и от 1 150 000 дка лозя през 1897 г. площите намаляват на 434 000 дка през 1919 г. Появата на филоксерата налага предприемане на спешни мерки: създаване на "Закон за мерките против филоксерната зараза (чума на лозата) и възстановяване на опустошените от нея лозя" с Указ на цар Фердинант от 16 януари 1896 г. Именно с този закон се поставя официално началото на борбата с вредителите по растенията и растителнозащитната дейност у нас. Така 16 януари е приет за професионален празник на растителнозащитника у нас.

Кратка история на растителнозащитната дейност в България

Следват редица закони, които регламентират правото растителнозащитната дейност в страната:

- Закон за подобряване на земеделското производство и опазване на полските имоти - 1925 година, в който се регламентират карантинни мерки при вноса на земеделски произведения;
- През 1930 г. е приет първият самостоятелен закон уреждащ опазването на растенията от болести и неприятели, а с Указ № 21 на Цар Борис III от 10.04.1933 г. е ратифицирана и Международната конвенция за защита на растенията от Рим 1929 г.

През годините липсва централизирана структура, която да изпълнява всички растителнозащитни дейности в страната. Съобразно изискванията заложи в Международната конвенция за растителна защита от Рим 1951 г. през 1991 г. Великото народно събрание, ратифицира международната конвенция и с този акт дава възможност за създаване на служба съответстваща на международните норми.

С Постановление №131 от 15 юли 1992 г. на МС и последвала Заповед на министъра на земеделието и хранителната промишленост от 14 октомври същата година е създадена Националната служба за растителна защита (НСРЗ).

Приемането на Закона за защита на растенията от 1997 г. и допълнителния през 2001 год., утвърждават и институционализират службата, като единственият официален държавен орган за изпълнение на контролните и разпоредителни функции в областта на растителната защита. Като външна фитосанитарна

граница на ЕС, НСПЗ полага усилия за хармонизиране на законодателството с това на Общността в области като биологично изпитване и разрешаване на продукти за растителна защита, биологично земеделие, фитосанитарен контрол, централна лаборатория за контрол на пестицидите, регионални лаборатории за контрол на вредителите.

През 2021 е създадена Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) е единен орган за контрол на безопасността и качеството на храните в Република България. Структурата на агенцията обединява трите основни и независими служби в областта на земеделието: Националната ветеринарномедицинска служба, Националната служба за растителна защита, както и Националната служба по зърното и фуражите.

Основната ѝ функция е да контролира спазването на националните и европейски изисквания за контрол в областта на:

- безопасността и качеството на храните, хранителните добавки и напитките;
- ветеринарната медицина и хуманното отношение към животните;
- растителната защита и торовете;
- фитосанитарния контрол;
- контрола на фуражите;
- граничния контрол на суровини и продукти от растителен, и животински произход и други.

Растителната защита като компонент в по-широката концепция за растителното здраве

През последното десетилетие човечеството остро усеща заплахата от климатичните промени, загубата на биоразнообразие и замърсяването на планетата. Глобалната необходимостта от постигане на висок здравен статут на растениевъдното производство в една неустойчива и силно динамична климатична и фитосанитарна среда, налага и съществени промени в разбирането ни за растителна защита.

Класическото определение за растителната защита, като единствено насочена към директно унищожаване на даден вредител се заменя от растителна защита, в която това ще е последната цел.

Растителната защита става компонент в по-широката концепция за растителното здраве, в която се включват здравето на почвата, в която се сее семето, комплексът от микроорганизми и хранителни вещества в тази почва, характеристиките на семето, включително устойчивост или поне толерантност към икономически важни болести и неприятели, прилагане на нови земеделски практики при отглеждане

на растенията, като интеркропинг, култури-капани, ивици от цъфтящи растения, мулчиране и др., които поощряват полезните организми и действат отблъскващо или потискащо на вредни. Като добавим възможностите, които предоставя дигитализацията на процесите - интернет, дистанционни методи за наблюдение, иновативните средства за управление на плътността на неприятели и болести без непременно да ги унищожават.

Дискусията за бъдещето на растителната защита в ЕС – част от по-широката дискусия за бъдещето на производството на храни и предотвратяването на изменението на климата

Според проф. Вили Харизанова, декан на декан на Факултета по растителна защита и агроекология към Аграрния университет в Пловдив, въпрос на време е тези нови продукти и технологии да навлязат широко в практиката, но за целта трябва много по-интензивно да се работи на национално ниво за повишаване на информираността на земеделските производители за промените, които ще се случват и за новостите в растителната защита. За успешно земеделие е нужно тясно сътрудничество в триъгълника на знанието: наука- образование – бизнес и държавна администрация. Създаването на съответния експертен капацитет от добре подготвени специалисти, които да работят в тясно сътрудничество с учените, с университетското образование и с браншови организации на производители, преработватели и търговци.

„Растителната защита” – предпочитана и успешна учебна дисциплина

Денят на растителнозащитника за първи път е тържествено честван на 16 януари 2006 г. в аулата на Аграрния университет – гр. Пловдив по повод 110 годишнината от издаването на първия нормативен акт на България в областта на растителната защита. Учебното заведение доказва през годините, че е най-доброто място за преподаване и развитие на специалностите „растителна защита” и „растениевъдство”.

За осма поредна година Аграрният университет – Пловдив печели първо място със специалностите „Растениевъдство” и „Растителна защита”

На 12 януари 2024 г. на тържествена церемония бяха връчени отличията на университетите, които са първи по професионални направления, според Рейтинговата система на висшите училища в България. Събитието, известно като „Академични Оскари“, събра академичния елит и представители на бизнеса.

Аграрният университет – Пловдив за поредна осма година е национален първенец в направленията „Растениевъдство“ и „Растителна защита“.

Професионалният празник на растителнозащитника и отбелязването на 128 години растителнозащитна дейност в България, ще бъде проведен в Аграрен университет - Пловдив на 16.01.2024 г. , зала 7, под мотото „Защити растенията – съхрани живота“.

Организатор на събитието е Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ). Съорганизатори - Аграрен университет - Пловдив, Асоциация Растителнозащитна Индустрия България, Българска Асоциация за Растителна Защита.

ПРОГРАМА

13:30 ч. Откриване и приветствия в сградата на Факултет по растителна защита и агроекология, Зала 7, Аграрен университет, гр. Пловдив

14:00 – 16:00 ч. Форум за растителна защита: презентации в сградата на Аграрния университет, гр. Пловдив

19:30 ч. Бал на растителнозащитника с музикална програма, в ресторанта на хотел Империял, гр. Пловдив